

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

На самостійну роботу припадає більше ніж 50% часу підготовки студентів, тому від неї значно залежить кінцевий результат роботи ВНЗ – підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного до роботи в нових соціально-економічних і політичних умовах, які вимагають постійної професійної самоосвіти та саморозвитку.

Але студенти по різному відносяться до цієї частини своєї роботи. Більшість із них дуже самовпевнено вважають СРС нудною, нецікавою і, навіть, непотрібною справою, на яку потрібно витратити багато зусиль та часу.

Значна частина студентів, особливо I курсу, не мають навичок самостійної роботи. І даний вид роботи перетворюють на витрачання часу на пошук готової інформації в ІНТЕРНЕТ. Про роботу ж із підручником, матеріалом, викладеним у періодичних виданнях, збір статистичних даних – мови практично не має. Навичками опрацювання, систематизації даних, їх інтерпретації та аналізу володіє тільки невелика кількість студентів. Тому, звичайно, виникають труднощі із виконанням обсягу роботи та засвоєнням обсягу інформації, запропонованої викладачем, які на порядки перевищують всі можливі шкільні навантаження. Але Первий Г.Л. вважає, що причини негативного ставлення до самостійної роботи та її низької ефективності лежать не в технології навчання, а у загальному ставленні до навчання, у біхевіористських (за основу взято теорію наuczіння) засадах навчання у вищій школі. Не можна забувати і про інші чинники, які значно впливають на виконання СРС: адаптаційну складову вживання у студентське середовище та про вплив студентської групи на загальний настрій на навчання [1].

Дослідники розглядають проблему ставлення та підготовки студентів до

самостійної роботи і керівництва нею викладацьким складом на мотиваційному, технологічному та організаційному рівнях [2, с. 176]. На наш погляд, робота повинна виконуватись у всіх напрямках, але починати потрібно з мотиваційної складової. Тому що наявність та використання найкращих педагогічних та організаційних технологій далеко не завжди дає очікуваний результат і не дає можливості змінити ставлення студентів до цієї частини своїх обов'язків.

На мотивацію студента до навчання у ВНЗ взагалі та на виконання самостійної роботи зокрема (на які безпосередньо ні викладач, ні керівництво ВНЗ впливати не можуть) великий вплив має правильний вибір, задоволеність професією та спеціальністю, тому що тільки внутрішнє прагнення, створює найсильніший стимул до продуктивної роботи. Це і обумовлює важливість і актуальність профорієнтаційної роботи, яка проводиться ВНЗ у школах і середніх спеціальних навчальних закладах та у період навчання студентів у виші.

У листопаді 2016 р. кафедрою управління персоналом та економіки праці і студентами однойменної спеціалізації було проведено соціологічне дослідження щодо необхідності та ефективності профорієнтаційних заходів, їх впливу на задоволеність вибором професії. Об'єктом дослідження були 464 студента усіх факультетів ОНЕУ, із них 67% - студенти 1 та 2 курсу.

До моменту кінцевого вибору професійного напрямку 48,3% опитуваних проходили профорієнтаційне тестування, але тільки у 39,7% із них результати тестування співпали з обраною професією, що свідчить про формалізм та якість проведення даної роботи у школах. І подальше дослідження підтвердило такий висновок - 48,3% респондентів оцінюють достовірність профорієнтаційного тестування як задовільну, тобто на «3» із п'яти можливих. Серед найбільш важливих чинників, які вплинули на вибір професії, опитувані назвали: 1) пораду батьків; 2) престижність професії; 3) привабливість професії; 4) схильність до даного виду діяльності; 5) пораду інших членів сім'ї; 6) успіхи у навчанні за відповідними предметами. Профорієнтаційні заходи серед даної групи чинників займають останнє місце.

Студенти зазначили, що були повністю (19% респондентів) або частково (69%) інформовані про професію, яку вони обирали. Але вагомими джерелами інформації для 75% респондентів були дані мережі Інтернет, батьки (для 25%) та періодичні друковані видання (для 25%). Профорієнтаційні заходи як джерело інформації відзначили 3% опитуваних, хоча у період навчання в школі вони проводились у 69,2% респондентів. 33% опитуваних потребували допомоги профконсультанта для здійснення професійного вибору.

69% респондентів-студентів відзначили, що в ОНЕУ (у період навчання) проводяться профорієнтаційні заходи і 52,7% респондентів вважають, що дані заходи впливають на їх професійну направленість сьогодні. Половина опитуваних вважає за необхідне проведення профорієнтаційних заходів у середніх спеціальних та вищих навчальних закладах і ще 43,3% вважають цю роботу можливою. Повністю (31%) або частково (39,7%) задоволені своїм професійним вибором 70,7% респондентів. Тобто профорієнтаційна робота, за думкою респондентів, допомагає студентам упевнитися у правильності свого вибору, розширити інформованість про обрану професію.

Дані дослідження підтверджують актуальність проведення профорієнтаційних заходів і для учнів шкіл у період їх професійного самовизначення, і для студентів - для підвищення мотиваційної складової ставлення до навчання і до виконання самостійної роботи. І засвідчують, що існують резерви виконання даної роботи для підвищення її ефективності: серед яких підвищення якості профорієнтаційної роботи серед школярів, яку проводять вчителі, роботодавці та середні спеціальні і вищі навчальні заклади; розширення кола профорієнтаційних заходів; проведення індивідуальної профорієнтаційної роботи; введення посад профконсультантів у ВУЗах.

Список використаних джерел:

1. Первий Г.Л. До проблеми мотивації самостійної роботи студента. [Електронний ресурс.] – Режим доступу:<http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/1530/2-5-Pervyj.pdf?sequence=1>
2. Буланова-Топоркова М. В. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособие / М.В. Буланова-Топоркова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 544 с.